COLLEGEVOORSTEL

Gemeente Soest

Steller advies:
Ruben de Goede

Afdeling en team:
Ruimte, Ruimtelijke ontwikkeling

Zaaknummer:
76212

Portefeuillehouder:
Aukje Treep-van Hoeckel

Datum:
4 juni 2021

Onderwerp:
ontwerp Omgevingsvisie Soest en Soesterberg

Openbaar
Is geheimhouding aan de orde?
Nee

Afgestemd met:
Communicatie
Overige:
Samenleving, Ruimte

Advies

1. In te stemmen met de ontwerp Omgevingsvisie Soest en Soesterberg, zoals opgenomen in bijlage a bij dit voorstel en kennis te nemen van de eerste aanzet tot 'Opdrachten voor omgevingsprogramma's ', zoals opgenomen in bijlage b;
2. De raad vragen in te stemmen met de ontwerp Omgevingsvisie en vragen kennis te nemen van de eerste aanzet tot 'Opdrachten voor omgevingsprogramma's ', zoals opgenomen in bijlage b;
3. De raad vragen de ontwerp Omgevingsvisie, met imrocode NL.IMRO.0342.OVSOE0001-0201, vrij te geven voor terinzagelegging.

Aanleiding
Vanaf de zomer van 2019 werken we samen met de samenleving aan een Omgevingsvisie voor Soest en Soesterberg. Als afronding van het omvangrijke participatietraject heeft de gemeenteraad onlangs (29 april jl.) het document ‘Soest en Soesterberg, Kwaliteiten voor de toekomst’ vastgesteld. In dat document zijn de belangrijkste kwaliteiten en principes voor onze gemeente met het oog op de toekomstige doorontwikkeling beschreven en verbeeld. Dit document vormt het inhoudelijke beginpunt voor de Omgevingsvisie Soest en Soesterberg. Het ontwerp van de Omgevingsvisie is inmiddels opgesteld en wordt u nu ter besluitvorming aangeboden (zie bijlage a).
De ontwerp Omgevingsvisie schetst een beeld van de gewenste doorontwikkeling van onze gemeente richting 2040. Het bevat de strategische hoofdlijnen en keuzes die nodig zijn om de gemeentelijke opgaven, die op dit moment in de fysieke leefomgeving spelen en in de (nabije) toekomst op ons af komen, het hoofd te bieden.

Naast het vastleggen van onze Omgevingsvisie moet ook nog bepaald worden hoe we als gemeente richting die gewenste situatie in 2040 denken te komen. Dit doen we door (opdrachten voor) omgevingsprogramma's te koppelen aan de doelen uit de visie. Een eerste aanzet en voorbeeld (concept) van hoe deze 'opdrachten voor omgevingsprogramma's' eruit kunnen zien is ter kennisgeving bijgevoegd in bijlage b bij dit voorstel en toegelicht bij argument 1.1

Beoogd resultaat
Instemming door college en raad met het ontwerp van de Omgevingsvisie Soest en Soesterberg, zodat het ontwerp na de zomer minimaal 6 weken ter visie kan worden gelegd en vaststelling van de Omgevingsvisie in december 2021 plaats kan vinden.
Daarnaast college en raad nu alvast kennis te laten nemen van de eerste aanzet voor 'Opdrachten voor omgevingsprogramma's ', zoals opgenomen in bijlage b.

Argumenten
1.1 De ontwerp Omgevingsvisie geeft antwoord op de vraag: wat voor gemeente willen wij (in 204O) zijn?
De ontwerp Omgevingsvisie bevat de strategische hoofdlijnen en keuzes die nodig zijn voor een integrale ruimtelijke ontwikkeling van onze gemeente op (middel)lange termijn. Het is daarmee een ambitiedocument en tegelijkertijd een richtinggevend kader voor onze eigen initiatieven en initiatieven uit de samenleving.
Naast het vastleggen van onze Omgevingsvisie moet ook nog bepaald worden hoe we als gemeente richting die gewenste situatie in 2040 denken te komen. Strategie hierbij is om stapje voor stapje steeds een beetje dichter bij onze doelen te komen. Dit doen we door (opdrachten voor) omgevingsprogramma's te koppelen aan de doelen uit de visie. Een eerst aanzet en voorbeeld van hoe deze 'opdrachten voor

omgevingsprogramma's' eruit kunnen zien is ter kennisgeving bijgevoegd in bijlage b bij dit voorstel. Dit concept-document met opdrachten wordt, nadat is ingestemd is met de strategische hoofdlijnen en keuzes uit de ontwerpversie, verder ingevuld en uitgewerkt. Bij die uitwerking wordt zowel gekeken naar de bijdrage van bestaand beleid en bestaande projecten aan de doelen uit de Omgevingsvisie als eventuele nieuwe programma's die nodig zijn. Een voorstel over die 'opdrachten voor de omgevingsprogramma's' zal, tegelijkertijd met vaststelling van de Omgevingsvisie, als apart voorstel ter besluitvorming aan college en raad worden voorgelegd.
Een nadere toelichting op de wisselwerking tussen de Omgevingsvisie en de programma's kunt u teruglezen in paragraaf 1.3 van de ontwerp Omgevingsvisie.

1.2 De uitkomsten uit het participatieproces vormen de basis voor deze ontwerp Omgevingsvisie.
Het document ‘Soest en Soesterberg, Kwaliteiten voor de toekomst’ , dat het resultaat is van de participatie en waarin de belangrijkste kwaliteiten en principes voor onze gemeente met het oog op de toekomstige doorontwikkeling beschreven en verbeeld zijn, is als basis gebruikt voor deze visie. Dit geldt tevens voor de opgaven die in de samenleving zijn opgehaald (zoals neergelegd in de Opgavennotitie) en de oplossingen en ideeën die tijdens het participatieproces door de samenleving zijn aangedragen rond deze opgaven.

1.3 Onderdelen uit de ontwerp Omgevingsvisie met een bovengemeentelijk belang zijn ambtelijk afgestemd met mede-overheden.
De strategische hoofdlijnen en keuzes die uiteindelijk zijn geland in de ontwerpvisie en waarbij bovengemeentelijke belangen aan de orde zijn, zoals de toekomstige ontwikkeling van de polder naar een landschapspark en de toekomstige ontwikkeling van en rond de Wegh der Weegen, zijn vooraf ambtelijk afgestemd met onze belangrijkste bestuurlijke partners: Provincie Utrecht, Waterschap Vallei & Eem en de buurgemeenten Amersfoort, Baarn en Zeist.

1.4 De ontwerp Omgevingsvisie biedt een kader voor (keuzes in) andere beleidsprocessen
a. Uitnodigingskader Grootschalige Elektriciteitsopwekking. Parallel aan het proces van de Omgevingsvisie loopt het traject voor het opstellen van een Uitnodigingskader voor de grootschalige opwek van elektriciteit (via wind en zon). Omdat grootschalige elektriciteitsopwekking een belangrijke ruimtevrager binnen de Omgevingsvisie is, is dit integraal (tegenover de andere ruimtevragers en kwaliteiten) afgewogen in het brede proces van de Omgevingsvisie. Het Uitnodigingskader is het eerste onderwerp uit de toekomstige Omgevingsvisie dat inmiddels concreet is uitgewerkt en waarover op 8 juli, gelijktijdig met de ontwerpvisie, besluitvorming plaatsvindt.
b. Ontwikkelbeeld Regio Amersfoort. Parallel aan het proces van de Omgevingsvisie loopt ook het traject in de regio Amersfoort voor het opstellen van een Ontwikkelbeeld voor de regio richting 2040. Na de zomer staat besluitvorming over dit Ontwikkelbeeld gepland. Door voor de zomer in te stemmen met de ontwerp Omgevingsvisie kunnen wij scherper onze positie bepalen ten aanzien van het Ontwikkelbeeld.

1.5 De Omgevingswet, die naar verwachting op 1 juli 2022 inwerking treedt, stelt één integrale Omgevingsvisie voor het hele gemeentelijke grondgebied per 1 januari 2024 verplicht.
De Omgevingsvisie Soest en Soesterberg bevat de integrale (middel)lange termijnvisie voor de ruimtelijke ontwikkeling van onze hele gemeente en is het eerste kerninstrument uit de nieuwe Omgevingswet dat voor besluitvorming voorligt. De visie maakt duidelijk wat de komende decennia de grote ruimtelijke uitdagingen zijn, hoe we daarmee omgaan en in welke richting de gemeente Soest zich zou moeten doorontwikkelen richting 2040. Daarbij speelt dat de huidige Structuurvisie van Soest (2009) is verouderd en de kern Soesterberg en de vliegbasis Soesterberg niet in die Structuurvisie zijn meegenomen.

2.1 Afspraak is dat de gemeenteraad mee wordt genomen in elke stap van het visieproces.
De gemeenteraad is op basis van de Omgevingswet bevoegd voor het vaststellen van de Omgevingsvisie. De ontwerp Omgevingsvisie is de laatste stap richting vaststelling van de definitieve Omgevingsvisie. Om recht te doen aan het eigenaarschap en de zeggenschap van de raad over dit instrument wordt instemming gevraagd voordat de ontwerp Omgevingsvisie ter visie gaat.

3.1 De ontwerp Omgevingsvisie moet ter inzage worden gelegd, voordat het kan worden vastgesteld.
Het is wettelijk bepaald dat een ieder die dat wil in de gelegenheid moet zijn gesteld om een zienswijze uit te brengen over een ontwerp van een Omgevingsvisie (onder de huidige Wet ruimtelijke ordening: Structuurvisie). De zienswijzen kunnen leiden tot wijziging van de Omgevingsvisie bij vaststelling.

Kanttekeningen
1.1 Er worden in het ontwerp van de Omgevingsvisie nog geen nieuwe (toekomstige) ontwikkelingsgebieden voor woningbouw aangewezen.
Wonen is een belangrijk thema voor de gemeente Soest en daarmee ook voor deze Omgevingsvisie. Ook uit het participatieproces bleek een grote behoefte aan nieuwe woningen, maar tegelijkertijd was er geen eensgezindheid over goede nieuwe plekken. Omdat er geen nieuwe locaties naar voren zijn gekomen is er in de ontwerpvisie (hoofdstuk 4) een procesvoorstel opgenomen dat ertoe leidt dat die keuze de komende jaren alsnog (op een zorgvuldige wijze en met de samenleving) gemaakt kan worden. Door dit proces tijdig te starten kunnen wij, terwijl wij doorwerken aan de woningbouwlocaties die de komende jaren worden ingevuld (zoals de Meent, de Dalweg en Soesterberg-Noord), tijdig tot een keuze voor nieuwe woningbouwlocaties komen.

1.2 Covid-19 heeft mogelijk lange termijngevolgen die leiden tot nieuwe inzichten.
Op de langere termijn heeft de Covid-19-pandemie gevolgen voor de economie en de samenleving. Het is mogelijk dat de woningmarkt, toerisme en detailhandel (blijvend) veranderen. Bijvoorbeeld doordat we meer dan voorheen blijven thuiswerken en online gaan winkelen. Omdat de permante

gevolgen nog niet goed zijn in te schatten, is er voor gekozen om hier in de ontwerp Omgevingsvisie nog niet op vooruit te lopen. In de evaluatie en monitoring wordt hier uiteraard wel aandacht aan besteed. Bij toekomstige actualisaties van de Omgevingsvisie kan dit meegenomen worden.

Kosten, baten, dekking

Kosten
Instemmen met de ontwerp Omgevingsvisie heeft geen directe financiële gevolgen. Het uitvoeren van werkzaamheden in deze fase en afronden van de Omgevingsvisie worden gedekt uit het budget dat beschikbaar is voor invoering van de Omgevingswet (Spoor 1).
Wel zijn (na vaststelling) indirect financiële gevolgen gemoeid met de uiteindelijke uitvoering van de Omgevingsvisie. Voor de komende jaren zullen immers verschillende omgevingsprogramma's (en projecten) nodig zijn (zie bijlage b bij dit voorstel).
Deels kunnen de kosten hiervan worden gedekt uit bestaande middelen. Daarnaast zijn hiervoor ook nieuwe investerings- en uitvoeringsmiddelen nodig, bijvoorbeeld voor het voorstel dat nu reeds in de visie is opgenomen over de manier waarop wij de komende jaren tot een keuze voor nieuwe woningbouwlocaties willen komen. De financiële gevolgen hiervan zijn nu nog niet in beeld. Besluitvorming over het toekennen van middelen zal via het jaarlijkse begrotingsproces (investeringsagenda) verlopen. Op die manier bepaalt de raad zelf welke prioriteiten er worden gesteld.

Baten
Aan dit voorstel zitten geen (directe) financiële baten.

Dekking
Zie onder het kopje 'kosten'.

Aanpak/evaluatie
Ten behoeve van dit proces is eind 2018 een Participatiekrant vastgesteld (zie verder onder kopje 'participatie') en is begin 2019 een Plan van Aanpak opgesteld.
Na elke (participatie)stap in het proces van de Omgevingsvisie heeft terugkoppeling richting college en raad plaatsgevonden over de uitkomsten van die stap en zijn zij geraadpleegd om mee te denken en input te leveren. Die evaluatie-momenten waren van tevoren opgenomen in de aanpak en hebben er ook toe geleid dat de aanpak (en de planning), bijvoorbeeld n.a.v. corona, tussentijds is bijgesteld.
Na vrijgave van het ontwerp van de Omgevingsvisie volgt de laatste (formele) stap met de samenleving , waarbij gedurende minimaal 6 weken een ieder zienswijzen kan inbrengen op de ontwerpvisie. De binnengekomen zienswijzen kunnen aanleiding geven om het ontwerp van de

Omgevingsvisie nog aan te passen, voordat de visie definitief wordt vastgesteld door de gemeenteraad.
Parallel aan besluitvorming over de definitieve Omgevingsvisie zal ook het definitieve voorstel over de 'Opdrachten voor de omgevingsprogramma's ' ter besluitvorming worden voorgelegd. Een eerst aanzet en voorbeeld van hoe deze 'opdrachten voor omgevingsprogramma's' eruit kunnen zien is ter kennisgeving bijgevoegd in bijlage b bij dit voorstel. Dit concept-document wordt de komende tijd nog verder ingevuld en uitgewerkt.

Participatie
Voor de Omgevingsvisie is vanaf het begin een gemeentebreed participatieproces opgezet. We sluiten daarmee helemaal aan bij het motto ‘Uitnodigend, persoonlijk en dichtbij’. Op basis van de Participatiekrant is vanaf het begin gekozen voor een aanpak die uitgaat van het zo vroeg mogelijk betrekken van de samenleving en het bereiken van een zo divers en representatief mogelijke groep. Om zoveel mogelijk mensen te bereiken zijn meerdere kanalen en meerdere participatievormen ingezet. Het ontwerp van deze Omgevingsvisie is de uitkomst van dit gemeentebrede participatieproces en bevat de strategische hoofdlijnen en keuzes waar bestuurlijke instemming voor wordt gevraagd.

Het ontwerp van de visie gaat na instemming door het college en de raad minimaal voor 6 weken (formeel) ter inzage. Een ieder kan dan mondeling of schriftelijk een zienswijze kenbaar maken op het ontwerp van de Omgevingsvisie. De binnengekomen zienswijzen kunnen aanleiding geven om het ontwerp van de Omgevingsvisie nog aan te passen voordat de visie definitief wordt vastgesteld door de gemeenteraad (naar verwachting in december).

Communicatie
Na instemming door college gaat een persbericht (zie bijlage c) uit dat het college heeft ingestemd met de ontwerpvisie en het stuk voor instemming heeft doorgestuurd aan de raad.
Na instemming door de raad (planning 8 juli) wordt de ontwerpvisie gepubliceerd en gaat het ter inzage voor een periode van minimaal 6 weken. Dit zal naar verwachting na de zomer (september) plaatsvinden. Een ieder kan dan zijn of haar zienswijze op het ontwerp van de visie inbrengen. Naast publicatie via de lokale krant, de projectwebsite en onze social media kanalen, vindt tevens publicatie in de Staatscourant plaats en gaat een mailing uit naar alle betrokkenen uit het voortraject dat het stuk ter visie ligt.
Op het moment dat de ontwerpvisie ter inzage gaat is er een overzichtelijke publieksversie/visual beschikbaar, met daarin de belangrijkste onderdelen uit de Omgevingsvisie. Dit wordt ingezet bij de communicatie richting de samenleving.

Bijlagen
a. Ontwerp Omgevingsvisie Soest en Soesterberg.pdf (original), b. Opdrachten voor omgevingsprogramma's - concept.pdf (original), c. Persbericht

ontwerp Omgevingsvisie.pdf (original)